

אֲתָרָא וְדַבְנֵי הָוָה. וְעַל פְּנֵי כָּל הַצְּפוֹן בְּגִין
דְּהִנְהוּ דְהוּוּ שְׂרָאָן בְּצָפוֹן לָא הוּוּ שְׂנְאִין לִיה.
אוּכַל בְּמִזְרַח חֲצֵי אָמָה. בְּגִין דְּעַבְד יְהוּדָה
פְּלָגוּ הַצְּלָה וְאָמַר מָה בְּצַע וְלֹא שְׂבָק (לזון)
לְמַקְטְלִיה. וּבְדָרוּם חֲצֵי אָמָה בְּגִין דְּרֵאוּבֵן
אָמַר (בְּרֵאשִׁית ל"ז) לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם וְגַד נָמִי
דְהוּה שְׂרִי תַפְּזָן לָא הָוָה סָגִי לִיה.

תָּא חֲזִי, כַּמָּה עֲקִימִין אֵינּוּן בְּנֵי נִשְׂאָ דְלָא
בְּעָאן לְאֲשַׁתְּדָּלָא בְּאַרְחָא דְחֵי דְאוּרִית
לוֹן קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְבַנּוּי וְאַזְהַר לוֹן עֲלֵהּ
וְאָמַר (הוֹשַׁע א') וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם וְלַיְלָה דְלִית לָךְ
רְשׁוֹ לְאַפְרָשָׁא יוֹם מְלִילָה. וּבְגִין כֶּף יְהוּדָה
אִף עַל גַּב דְּחוּלְקִיָּה וְעַדְבִּיָּה הָוָה מְעַרְב
דְּאִיהוּ לִילָה כַּד הָוָה שְׂאֲרֵי סַחְרֵיָּה הֵהוּא
מְשַׁכְּנָא אֲתַדְבַּק בְּמִזְרַח דְּאִיהוּ יוֹם וְקְדָשָׁא
בְּרִיף הוּא רְמִז לִיה וְאָמַר לִיה (דְּבָרִים ל') וּבַחֲרַתְּ
בַחֲיִים דְּלָא לְאַפְרָשָׁא יוֹם מְלִילָה וּמֵאֵן
דְּפִרִישׁ לוֹן גְּרִים מוֹתָא. וּבְהֵהוּא חוּבָה מִיתוּ
בְּנֵי בְּגִין דְּחַבִּילוּ אוֹרְחֵיהוֹן וְלֹא דְבִיקוּ יוֹם
פְּלִילָה בְּגִין דְּלָא אֲשַׁתְּדְּלוּ כְּדָקָא חֲזִי לְחַבְרָא
חוּרָא בְּסַמְקָא בְּגִין לְכַפְרָא הֵהוּא חוּבָה
דִּילִיָּה דְאַפְרִישׁ לוֹן בְּקַדְמִיתָא.

כַּד זַבִּין לְהֵהוּא צַדִּיק דְאַקְרִי יוֹם דְאַפְרָשִׁיָּה
מִפְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל דְאַקְרִי לִילָה. וְרְמִז לִיה
קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְקַרְבָּא מִזְרַח בְּמַעְרַב וְאָמַר
לִיה (בְּמַדְבָּר ב') וְהַחֲוֹנִים קְדָמָה מִזְרַחָה דְגָל
מַחֲנֵה יְהוּדָה לְקַרְבָּא מִזְרַח לְמַעְרַב לְמִיָּהב
לִיה שְׁפַע בְּרַכָּאָן מְלַעֲיָלָא.

וּבְנֵי יוֹסֵף וּבְנֵימֵן אִף עַל גַּב דְּבַנְיָמֵן הָוָה
מְתַדְבַּק בְּמִזְרַח, רְמִז לִיה קְדָשָׁא בְּרִיף
הוּא לְמִשְׁרֵי בְּמַעְרַב לְקַרְבָּא כְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל
לְגַבֵּי צַדִּיק פְּלָא בְּאַרְחָ מִיִּשְׂרָאֵל הָדָא הוּא
דְכָתִיב (הוֹשַׁע י"ד) כִּי יִשְׂרָיִם דְרָכֵי יִי וְצַדִּיקִים

וְעַל פְּנֵי כָּל הַצְּפוֹן, מִשׁוּם שְׂאֵלוּ
שְׁהִיּוּ שְׂרוּיִים בְּצָפוֹן לָא הִיּוּ
שׁוֹנְאִים אוֹתוֹ. אוּכַל בְּמִזְרַח חֲצֵי
אָמָה, מִשׁוּם שְׁיְהוּדָה עֲשֵׂה חֲצֵי
הַצְּלָה. אָמַר (שם) מָה בְּצַע, וְלֹא
הַשְׂאִיר [אוֹתָם] לְהִרְגַּ אֹתוֹ.
וּבְדָרוּם חֲצֵי אָמָה, מִשׁוּם
שְׂרֵאוּבֵן אָמַר לְהַצִּיל אוֹתוֹ מִיָּדָם.
וְגַם גַּד שְׁהִיָּה חוּבָה שָׁם, לָא הִיָּה
שׁוֹנָא אוֹתוֹ.

בָּא רְאָה בְּמָה עֲקִמִים הֵם בְּנֵי
אָדָם שְׂלֵא רוּצִים לְהַשְׁתַּדֵּל בְּדַרְפָּ
הַחֲיִים שְׁהוֹרִישׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף
הוּא לְבַנּוּי, וְהַזְהִיר אוֹתָם עֲלֵיהּ
וְאָמַר (הוֹשַׁע א') וְהִגִּיתָ בּוֹ יוֹמָם
וְלַיְלָה, שְׂאִין לָךְ רְשׁוֹת לְהַפְרִיד
יוֹם מְלִילָה. וְלִכְּנֵן יְהוּדָה, אִף עַל
פִּי שְׁחַלְקוּ וּגּוֹרְלוֹ הִיָּה מְעַרְב,
שְׁהוּא לִילָה, כְּשִׁהְיָה שׁוֹרָה סָבִיב
אוֹתוֹ הַמְשַׁכְּן, נִדְבַּק בְּמִזְרַח
שְׁהוּא יוֹם. וְהַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא
רְמִז לוֹ וְאָמַר לוֹ (דְּבָרִים ל') וּבַחֲרַתְּ
בַחֲיִים. שְׂלֵא לְהַפְרִיד יוֹם
מְלִילָה. וּמִי שְׁמַפְרִיד אוֹתָם גּוֹרָם
לְמוֹת, וּבְאוֹתוֹ חֲטָא מִתּוֹ בְּנֵי,
מִשׁוּם שְׁהַשְׁחִיתוּ דְרָכָם וְלֹא
חִבְרוּ יוֹם עִם לִילָה, מִשׁוּם שְׂלֵא
הַשְׁתַּדְּלוּ כְּרֵאוּי לְחַבְרָ לְכֵן עִם
אָדָם כְּדִי לְכַפֵּר אוֹתוֹ חֲטָא שְׁלוֹ,
שְׁהַפְרִידִם בְּתַחֲלָה.

בְּשַׁמְכַר אֵת אוֹתוֹ צַדִּיק שְׁנַקְרָא
יוֹם, שְׁהַפְרִידוּ מִכְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל
שְׁנַקְרָא לִילָה. רְמִז לוֹ הַקְּדוֹשׁ
בְּרוּף הוּא לְקַרְבָּא מִזְרַח בְּמַעְרַב,
וְאָמַר לוֹ, (בְּמַדְבָּר ב') וְהַחֲוֹנִים קְדָמָה
מִזְרַחָה דְגָל מַחֲנֵה יְהוּדָה, לְקַרְבָּא
מִזְרַח לְמַעְרַב לְתַת לוֹ שְׁפַע
בְּרַכּוֹת מְלַמְעֵלָה.

וּבְנֵי יוֹסֵף וּבְנֵימֵן, אִף עַל גַּב
שְׁבַנְיָמֵן הִיָּה נְדָבַק בְּמִזְרַח, רְמִז
לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּף הוּא לְחַנּוּת
בְּמַעְרַב לְקַרְבָּא כְּנֵסֶת יִשְׂרָאֵל
לְצַדִּיק הַכֵּל בְּדַרְפָּ יִשְׂרָאֵל. זְהוּ
שְׁכַתוּב (הוֹשַׁע י"ד) כִּי יִשְׂרָיִם דְרָכֵי

יִלְכוּ בָם. וְרֵאוּבֵן דְּאֵתְרֵבֶק בְּסִטְרָא דְחֶסֶד יִשְׂרָי בְּדְרוּמָא. וְדָן בְּגִין לְכַפְרָא הֵהוּא חוּבָא דְעַגְלָא דִּיקְבִּלוּן בְּנוֹי וְאִיהוּ מִסִּטְרָא דְצְפוּנָא יִשְׂרָי לְצְפוּנָא לְכַפְרָא הֵהוּא חוּבָה.

בְּגִין כֶּךָ פְּתִיב בֵּינָם שְׁעֵשֶׂה שְׁלֵמָה עֲשֶׂרְהָ עַל עֲשֶׂרְהָ (מְלָכִים א' ו') וְקוּ שְׁלֵשִׁים בְּאַמָּה יִסּוּב. כְּלָא בְרוּזָא דְחֶכְמָתָא. פְּתִיב בֵּיהָ עוּמְדָא עַל שְׁנַיִם עֲשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוּנִים צְפוּנָה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים נֶגְבָה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים מְזֻרְחָה וְהֵימָּה מְלַמְעֵלָה הֵהוּא יִמָּא דְחֶכְמָתָא אֲתַתְקֵן בֵּיהּ.

תָּא חֲזִי, כַּד הוּוּ עֲבָדִין פְּהֵנְיָא הֵהוּא חֲטָאָת לְכַפְרָה חוּבִין דְּלֹא תַעֲשֶׂה הָוּה דְאִית בֵּהּ כֶּרֶת. וְעוּלָה לְכַפְרָה עַל מָאן דְּלֹא עֲבִיד מְצוֹת עֲשֶׂה אֲתִי וְיִמָּה הֵהוּא סִטְרָא אֲתִי עוּלָה דְאִיהוּ זְכָר. וְכֹתִיב (שְׁמוֹת כ') זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבֹּת מְצוֹת עֲשֶׂה וּבְגִין כֶּךָ אָנוּ מְקַרְיָבִין בְּשַׁבַּת תְּרִין אֲמַרִין דְּמוֹסָף עוּלָה בְּגִין דְּבִהֵהוּא דִּימִנָּא אֲתוּסָף לְהֵהוּא צְדִיק נִהִירוּ דְעַתִּיקָא קְדִישָׁא.

בְּרֵ אֲתַרְבֶּק בְּפִנְסַת יִשְׂרָאֵל דְאִיהִי שְׁמוּר לֹא תַעֲשֶׂה בְּגִין כֶּךָ אִית בֵּיהָ בְּשַׁבַּת עֲשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה דְאִית בֵּיהָ כֶּרֶת דְּהָא מָאן דְּעָבִד פְּגִימוּ בֵּהּ הֵהוּא אֲתַרָּא דְאֶקְרִי לֹא תַעֲשֶׂה וְאַפְרִישׁ זְווגָא דִּילְהוּן אֲשֶׁתְּצִי מִתְּמָן נַפְשָׁא דִּילֵיהָ. וּמָאן אִיהוּ, מָאן דְּעָבִיד עוּבְדִין דְּחוּל בְּשַׁבַּתָּא בְּקֻדְשׁ דְּאֲתַרְבֶּק בְּשַׁבַּת בְּשַׁבַּתוֹן וְכִלְהוּ עֲלִמִין בְּחֻדְוָה בְּנִהִירוּ אֲבַל מָאן דְּלֹא עָבִיד אֲלֵא בְּשַׁגְגָה מְקַרִּיב חֲטָאָת לְקַבֵּל הֵהוּא דְרָגָא דְּמִזְבַּח.

וּבְרֵאֵשׁ חֲדָשׁ דְאִיהוּ חֲדָתוּתָא דְסִיְהָרָא אָנֹן מְקַרְיָבִין (בְּמִדְבָר כ"ח) פְּרִים בְּנִי בְּקָר שְׁנַיִם דְּהָא מִסִּטְרָא דְפָרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה

ה' וְצִדְקִים יִלְכוּ בָם. וְרֵאוּבֵן שְׁנֵדְבֶק בְּצַד הַחֶסֶד, יִחְנֶה בְּדְרוּם. וְדָן, כְּדִי לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ חֲטָא הֶעֱגֵל שְׁיִקְבְּלוּ בְּנוֹי, וְהוּא מְצַד הַצְּפוֹן, יִחְנֶה בְּצְפוֹן לְכַפֵּר עַל אוֹתוֹ חֲטָא.

מִשּׁוּם כֶּךָ פְּתוּב בֵּינָם שְׁעֵשֶׂה שְׁלֵמָה עֲשֶׂרְהָ עַל עֲשֶׂרְהָ (מְלָכִים א-ו) וְחֻט שְׁלֵשִׁים בְּאַמָּה יִסּוּב. הַכֹּל בְּסוּד הַחֶכְמָה. כְּתוּב בּוֹ (שם) עֲמַד עַל שְׁנֵי עֲשָׂר בְּקָר שְׁלֹשָׁה פּוּנִים צְפוּנָה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים יָמָה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים נֶגְבָה וְשְׁלֹשָׁה פּוּנִים מְזֻרְחָה וְהֵימָּה עֲלִיהֶם מְלַמְעֵלָה. אוֹתוֹ יִם שֶׁל חֶכְמָה נִתְקַן בְּהֶם. בָּא רֵאָה, כְּשֶׁהָיוּ עוֹשִׂים הַפְּהֵנִים אֶת אוֹתָהּ חֲטָאָת, לְכַפֵּר עַל עֲבֻרוֹת שֶׁל לֹא תַעֲשֶׂה זֶה הָיָה, שֵׁשׁ בְּהֶם כֶּרֶת. וְעוּלָה בָּאָה עַל מִי שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה מְצוֹת עֲשֶׂה, וּמֵאוֹתוֹ צַד בָּאָה הַעוּלָה שֶׁהִיא זְכָר, וְכֹתוּב (שְׁמוֹת כ) זְכוֹר אֶת יוֹם הַשַּׁבֹּת - מְצוֹת עֲשֶׂה, וְלִכֵּן אָנוּ מְקַרְיָבִים בְּשַׁבַּת שְׁנֵי כְּבָשִׂים, שֶׁל מוֹסָף עוּלָה, מִשּׁוּם שְׁבָאוֹתוֹ שֶׁל הִימִין נִתּוּסָף לְאוֹתוֹ צְדִיק אוֹר מֵהַעֲתִיק הַקָּדוֹשׁ.

בְּשֵׁנְדְבֶק עִם פִּנְסַת יִשְׂרָאֵל שֶׁהִיא שְׁמוּר, לֹא תַעֲשֶׂה. מִשּׁוּם כֶּךָ יִשׁ בְּשַׁבַּת עֲשֶׂה וְלֹא תַעֲשֶׂה שֵׁשׁ בּוֹ כֶּרֶת, שֶׁהָיָה מִי שֶׁעוֹשֶׂה פִּגְמוֹ בְּאוֹתוֹ מְקוֹם שֶׁנִּקְרָא לֹא תַעֲשֶׂה, וּמִפְּרִיד אֶת הַזְּווג שֶׁלָּהֶם, נִכְרַתַּת מִשֶׁם נַפְשׁוֹ, וּמִיָּהוּ? מִי שֶׁעוֹשֶׂה מְעֻשִׂים שֶׁל חֵל בְּשַׁבַּת, בְּקֻדְשׁ שְׁנֵדְבֶק בְּשַׁבַּת בְּשַׁבַּתוֹן, וְכֹל הַעוּלָמוֹת בְּחֻדְוָה בְּאוֹרָה. אֲבַל מִי שֶׁלֹּא עוֹשֶׂה אֲלֵא בְּשַׁגְגָה, מְקַרִּיב חֲטָאָת כְּנֶגֶד אוֹתָהּ דְרָגַת מִזְבַּח.

וּבְרֵאֵשׁ חֲדָשׁ בְּהַתְּחַדְשׁוֹת הַלְּבָנָה אָנוּ מְקַרְיָבִים (בְּמִדְבָר כח) פְּרִים בְּנֵי בְּקָר שְׁנַיִם, שְׁתֵּרֵי מְצַד שֶׁל פָּרָה אֲדוּמָה תְּמִימָה בָּאוּ,

אתו ואינון לעילא לאשלא לאשלא פגמו דילה
ולמיהב לה שפע על חד תרין מההוא אתר
דאקרי עולה ואתוסף בההוא זמנא נהירו
לסיהרא איל אחד לקרבא לה אילו דיצחק
(שיר השירים ב') שמאלו תחת לראשי כבשים בני
שנה שבעה לחבקה לה ימינא ושבעא דכרין
אתקרבין בה תמימים שלמין בכלא ואנן
מקרבין שעיר עזים אחד לחטאת דהאי
חטאת מהאי סטרא דפר חטאת אתי דכתיב
שמור. ושמור לא תעשה איהו ואנן מקרבין
שעיר חטאת דאתי על לא תעשה.

במוסף דידה בראש חדש דאתי לכפרה על
טומאת מקדש וקדשיו דכתיב (יחזקאל
מ"ג) ולא יטמאו עוד בית ישראל שם קדשי
דלא יתקרב בכנסת ישראל ערל וטמא. אבל
מוסף דשבת ליכא לקרבא בגין דהא אתגלי
עתיקא קדישא ונהיר בההוא רצון לכלהו
עלמין וכלא אשתכח בנהירו, דהא שבת בלא
דינא כלל איהו ולא שליט חוייא עקימא
וכהני מסטרא דחס"ד נכסין יתיה בצפונא
דמזבח ואפילו ישראל נכלין למעבד, בר
דלית לון רשו למקרב לההוא מזבח לקרבא
אבל למיכס שרי.

ובצפונא איהו אתריה דההוא שעיר דהא
שעיר מצפונא יניק ואנן מקרבין
דמא למדבחה ועבדין ארבע מתנות על
ארבע קרנות בגין לאקפא לה מפל סטרין
דלא יתקרב מאן דלא חזי לקרבא לקדש
הקדשים והאי חטאת דעבדינן מניה קדש
הקדשים, איהו דלא יתער סטרא דמסאבא
מניה בעלמא.

והא חזי בעולה שתי מתנות שהן ארבע רזא
דיחודא דמתיחד עולה במזבח. אבל

והם למעלה להשלים את הפגם
שלה ולתת לה שפע אחד על
שנים מאותו מקום שנקרא
עולה, ונוסף באותו זמן אור
ללכנה. ואיל אחד - להקריב לה
אילו של יצחק, (שיר ב) שמאלו
תחת לראשי, כבשים בני שנה
שבעה, לחבק אותה בימין,
ושבעה זכרים נקריבים עמה,
תמימים שלמים בכל, ואנו
מקריבים שעיר עזים אחד
לחטאת. שחטאת הזו באה מצד
זה של פר החטאת, שכתוב
שמור, ושמור לא תעשה הוא,
ואנו מקריבים שעיר חטאת שבא
על לא תעשה.

במוסף שלה בראש חדש, שבא
לכפרה על טמאת מקדש
וקדשיו, שכתוב (יחזקאל מג) ולא
יטמאו עוד בית ישראל שם
קדשי, שלא יתקרב לכנסת
ישראל ערל וטמא. אבל מוסף
של שבת אין להקריב, משום
שהרי התגלה העתיק הקדוש,
ומאיר באותו רצון לכל
העולמות, והכל נמצא בהארה,
שהרי שבת היא בלי דין כלל,
ולא שולט הנחש העקם. וכהנים
מצד החס"ד שוחטים אותו
בצפון המזבח, ואפלו ישראל
יכולים לעשות, פרט לזה שאין
להם רשות לקרב לאותו מזבח
להקריב, אבל לשחט מפר.

ובצפון הוא מקומו של אותו
שעיר, שהרי שעיר יונק מצפון,
ואנו מקריבים דם למזבח,
ועושים ארבע מתנות על ארבע
קרנות כדי להקיפו מפל
הצדדים, שלא יתקרב מי שלא
ראוי לקרב לקדש הקדשים.
וחטאת זו שעושה ממנה היא
קדש הקדשים, שלא יתעורר צד
הטמאה ממנו בעולם.

ובא וראה, בעולה שתי מתנות

חטאת ארבע מתנות דלאו אינון אלא לנטרא ולאקפא אינון גבורין דאינון מסטרא דגבורה להווא מטה פרסייא קדישא ולאשלא מאהווא פגימו דעבדו בה. ומאן דגרים לון לבני נשא למעבד ההוא חובה מסטרא דשעיר אתי, בגין פך חטאת יחיד שעירה וחטאת נשיא שעיר, וחטאת כהן משיח פר, כולהו מסטרא דשמאלא.

והזמנין קריב יחיד כשבה לקבל כנסת ישראל וכלהו שאר מצות. אלא בעבודה זרה דצבור מקרבין פר לעולה ושעיר לחטאת וההוא חטאת חסר איהו בלא אלה. בגין דאיהו גריעות סגיאה דהא חטאת לישנא דגריעא הוא דכתיב (מלכים א' א) והייתי אני ובני שלמה חטאים. וכל חד עז בת שנתו מסטרא דשמאלא. וההוא פר דורון לעילא איהו לצדיק דאפרידו ההוא ארון מההוא ברית. ושעיר לחטאת לקבל כנסת ישראל דמנעו מינה ברכאן. ועם כל דא יחיד כד חב בכלהו מצות לא תעשה דאית בהו כרת. שעירת עזים בעי לקרבא לכתחלה, אלא כד לית ליה דיקריב כשבה.

ורפעים מקריב יחיד כשבה כנגד כנסת ישראל וכל שאר המצוות. אלא בעבודה זרה של צבור מקריבים פר לעולה ושעיר לחטאת, ואותו חטאת הוא חסר בלי אל"ף, משום שהוא חסרון גדול, שהרי חטאת הוא לשון של חסרון, שכתוב (מלכים א-כא) והייתי אני ובני שלמה חטאים. וכל אחד עז בת שנתו, מצד השמאל. ואותו הפר דורון הוא למעלה לצדיק, שהפרידו אותו ארון מאותה ברית, ושעיר לחטאת כנגד כנסת ישראל שמנעו ממנה ברכות. ועם כל זה, כשיחיד חטא בכל מצוות של לא תעשה שיש בהם כרת, צריך להקריב שעירת עזים לכתחלה, אלא כשאין לו שיקריב כשבה.

והא חזי כנסת ישראל רביעית היא ליומי ובגין פך ארבע מתנות בעיא, וסליק ההוא ריח ניהח מאינון אמריין. וכדין נייחא לכנסת ישראל ולא עבדת נוקמין דהא בשוגג הוה. (במדבר כ"ח) ובחודש הראשון דאיהו ארבעה על עשר עבדינן פסח בגין דיהוי דכיר לן לעולם ההוא פסח דעבד קדשא בריך הוא לישראל, דקטל ההוא טלה ואפיק שכינתא וישראל מאתרא מסאבא ואתחבר לישראל. שהכה את אותו טלה, והוציא השכינה וישראל

ובא וראה, כנסת ישראל היא רביעית לימים, ולכן צריכה ארבע מתנות, ועולה אותו ריח ניהוח מאותם כבשים, ואז יש נחת רוח לכנסת ישראל ולא עושה נקמות, שהרי זה היה בשוגג. (במדבר כח) ובחודש הראשון - שהוא ארבעה על עשר עושים פסח, כדי שיהיה זוכר לנו לעולם אותו פסח שעשה הקדוש ברוך הוא

ממקום טמא, והתחבר ארבעה עם